

Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci podnetu [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na vydanie rozhodnutia o vrátení preplatku dane zo mzdy podľa § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov na neverejnom zasadnutí senátu rozhodol

t a k t o :

Podnet [REDAKOVANÉ] na začatie konania o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

[REDAKOVANÉ] podal na Ústavný súd Slovenskej republiky podnet, o vydanie rozhodnutia o vrátení preplatku dane zo mzdy, ktorý v období od januára do októbra 1992 zo svojho pracovného príjmu vyplatil ako dôchodca z titulu určeného § 11 zák. č. 578/1991 Zb. o štátnom rozpočte federácie na rok 1992 a o zmene daňových a niektorých ďalších zákonov.

Ustanovenie § 11 zák. č. 578/1991 Zb. zrušil nálezom Ústavný súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Nález bol vyhlásený v čiastke 96 Zbierky zákonov Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky dňa 26. októbra 1992. Vyhlásenie nálezu sa uskutočnilo spôsobom predpísaným podľa čl. 3 ods. 3 ústavného zákona č. 91/1991 Zb. o Ústavnom súde Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Vyslovením nálezu Ústavného súdu ČSFR ustanovenie § 11 zák. č. 578/1991 Zb. stratilo účinnosť (čl. 3 ods. 1 úst. zák. č. 91/1991 Zb.). Orgánu, ktorý ho vydal, vznikla právna povinnosť do šiestich mesiacov od vyhlásenia nálezu Ústavného súdu ČSFR uviesť zákon č. 578/1991 Zb. do súladu s čl. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavného zákona č. 23/1991 Zb.), ako aj čl. 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o diskriminácii. Zákon č. 578/1991 Zb.

vydalo Federálne zhromaždenie. Tento orgán je orgánom, ktorému vznikla povinnosť do šesť mesiacov od vyhlásenia nálezu Ústavného súdu ČSFR uviesť zák. č. 578/1991 Zb. do súladu s právnymi normami, s ktorými bol v nesúlade. Lehota určená na splnenie tejto povinnosti uplynula 26. apríla 1993. V dôsledku zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky uplynutím 31. decembra 1992 (čl. 1 ústavného zákona č. 542/1992 Zb. o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky), v čase, keď Federálnemu zhromaždeniu uplynula lehota na splnenie povinnosti uloženej mu čl. 3 ods. 1 ústav. zák. č. 542/1992 Zb. už tento orgán neexistoval. Ustanovenie § 11 zák. č. 578/1991 Zb. stratilo platnosť podľa ustanovenia čl. 3 ods. 1 úst. zák. č. 91/1991 Zb. po uplynutí šiestich mesiacov od vyhlásenia nálezu Ústavného súdu ČSFR z toho právneho dôvodu, že orgán s povinnosťou odstrániť nesúlad § 11 zák. č. 578/1991 Zb. s Listinou základných práv a slobôd, s Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach a s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o diskriminácii túto povinnosť nespĺnil.

S momentom účinnosti právneho predpisu sa spája závažný právny dôsledok. Až od momentu účinnosti právneho predpisu sa môžu subjekty práva domáhať práv, ktoré mu právny predpis priznáva a musia plniť povinnosti právnym predpisom uložené. Strata účinnosti právneho predpisu je opakom vzniku účinnosti právneho predpisu. Subjektom práva zaniká možnosť uplatňovať práva priznané právnym predpisom i povinnosť plniť povinnosti uložené právnym predpisom. Povinnosť dôchodcov platiť daň zo mzdy podľa § 11 zák. č. 578/1991 Zb. stratila účinnosť 26. októbra 1992. Vyberanie dane podľa § 11 zák. č. 578/1991 Zb. po dni 26. 10. 1992 bolo v rozpore s právnym stavom nastoleným nálezom Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

Právny problém nastoľuje otázka, či zrušenie ustanovenia § 11 zák. č. 578/1991 Zb. má spätné účinky, či daň vyúčtovaná do 26. októbra 1992 bola vyúčtovaná v rozpore so zákonom. O otázke spätných účinkov právneho predpisu Ústavný súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky rozhodol:

"S problematikou nadobudnutia účinnosti nového zákona súvisí úzko aj problematika vzťahu nových ustanovení, ktoré upravujú už existujúce právne vzťahy. Uvedenú problematiku, nazývanú problematikou intertemporality, možno riešiť v prechodných ustanoveniach nového zákona dvomi spôsobmi:

1. konštatovaním, že právne vzťahy vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti nového zákona sa riadia podľa doterajších predpisov, alebo

2. konštatovaním, že od nadobudnutia účinnosti nového zákona sa pri vzťahoch vzniknutých podľa doterajších predpisov, ich vznik riadi doterajšou, ich obsah však už novou právnou úpravou.

Princípy právneho štátu, právnej istoty, ktoré možno vyvodit' z požiadavky «demokratického usporiadania štátu» (čl. 1 Listiny) vyžadujú každý ústavne možný prípad retroaktivity zakotviť *expressis verbis* v ústave, resp. v zákone a vyriešiť s tým spojené prípady tak, aby nadobudnuté práva boli riadne chránené." (Sbírka usnesení a nálezů Ústavního soudu ČSFR, ročník 1992, rozhodnutie č. 15, s. 79 - 80).

Princíp právneho štátu proklamuje aj Ústava Slovenskej republiky v čl. 1. Obsahom tohto princípu je vytvorenie istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď. Bolo by v rozpore s princípom právneho štátu, ak retroaktivita právneho predpisu by sa rozdielne posudzovala podľa toho, či ide o účinky zákona alebo ďalších právnych predpisov vydaných v rámci možností vytvorených zákonom č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky i nález Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v súlade s rozhodnutím č. 15 Zbierky uznesení a nálezov Ústavného súdu ČSFR by mohol mať retroaktívne účinky iba vtedy, ak Ústavný súd ČSFR vo svojom náleze k ustanoveniu § 11 zák. č. 578/1991 Zb. by výslovne rozhodol, že jeho nález má retroaktívne účinky. Pretože Ústavný súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky výslovne nerozhodol o spätnej účinnosti nálezu uverejneného v čiastke 96/1992 Zb., nemožno mu také účinky priznať. Daň zo mzdy vyúčtovaná pred vyhlásením nálezu Ústavného súdu ČSFR v čiastke 96/1992 Zb. nebola vyúčtovaná v rozpore s právnou úpravou platnou v čase vyúčtovania.

V rozpore s právnou úpravou platnou v čase dôležitom z hľadiska podnetu ■■■■■ je vyúčtovanie jeho dane zo mzdy od 27. októbra 1992 do 31. októbra 1992. Rozdiel v zdanení podľa úpravy založenej zák. č. 578/1991 Zb. a podľa nálezu Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky za obdobie 27. 10. 1992 - 31. 10. 1992 môže opodstatňovať podanie žaloby z dôvodu

bezdôvodného obohatenia štátu podľa ustanovení § 451 až § 459 Občianskeho zákonníka. Konanie o vydaní bezdôvodného obohatenia nepatrí do právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky. Preto sa Ústavný súd Slovenskej republiky k tejto otázke nevyjadruje a o podnete [REDACTED] rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný
opravný prostriedok.

V Košiciach dňa 23. septembra 1993

Za správnosť vyhotovenia

JUDr. Ján K l u č k a

predseda senátu